

Asia: VN/7901/2024

Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämietintö kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Lausuntonne:

Syöpäjärjestöt kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen. Kommentoimme asiaa erityisesti Syöpäjärjestöihin kuuluvan Syöpäsäätiön näkökulmasta. Syöpäsäätiö on Suomen suurin yksityinen syöpätutkimuksen rahoittaja, jonka saamista lahjoituksista testamenttilahjoitukset muodostavat merkittävän osan. Syöpäsäätiö hoitaa usein testamenttimääräysten mukaisesti myös lahjoittajan perunkirjoituksen ja hautajaisten järjestämisen.

Syöpäjärjestöt pitää ehdotusta kuolinpesän palvelualustasta perusteltuna ja toivottuna uudistuksena, joka helpottaa kansalaisten asiointia merkittävästi. Esitys lainsäädäntömuutoksista sujuvoittaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden hoitamista ja kuolemaan liittyvän byrokratian helpottamista tulee jatkaa.

Syöpäjärjestöt haluaa kuitenkin huomauttaa, että ilman sähköisen testamenttirekisterin samanaikaista käyttöönottoa kuolinpesän sähköistä asiointia koskeva lainsäädäntö jää lähtökohtaisesti puutteelliseksi. Työryhmä on katsonut, että sähköinen testamentti on ajankohtainen jo lähivuosina ja että sähköisen testamentin käyttöönottoa koskevaa selvitystyötä tulisi jatkaa, mutta ohjelman ohjausryhmä ei edellyttänyt lainsäädäntötyöryhmältä ehdotuksia tarvittavista lainsäädäntömuutoksista. Syöpäjärjestöt pitää tätä valitettavana ja asiaa koskevaa selvitystyötä kiireellisenä.

Ilman sähköistä testamenttirekisteriä testaattorin tahdon toteutuminen sekä testamentinsaajien mukaantulo osaksi kuolinpesää riippuu siitä löydetäänkö testamentti, ja jos löydetään, missä vaiheessa. Testamentin lainvoimaisuudessa voi myös pahimmillaan kestää kuukausista jopa vuosiin ja tämä luonnollisesti vaikuttaa kuolinpesän hoitoon. Huomioiko nyt suunnittelussa oleva sähköinen

osakasrekisteri testamentinsaajat ja varsinkin yhdistysten ja säätiöiden roolin kuolinpesän osakkaina (tai jopa ainoina osakkaina) tarpeeksi hyvin?

Testamenttaajan näkökulmasta sähköisen testamenttirekisterin puute - samaan aikaan, kun finanssilaitokset ovat luopuneet tallelokeropalveluiden tarjoamisesta - aiheuttaa merkittävästi huolta tämän tärkeän asiakirjan tietoturvallisen säilyttämisen lisäksi myös siksi, että testamentissa usein ilmoitetaan tahtotila myös hautajaisjärjestelyjen ja esimerkiksi hautapaikan suhteen. On hyvin ongelmallista, jos testamentti löytyy vasta perunkirjoituksen valmistelun yhteydessä. Tuolloin hautajaiset on useimmiten jo pidetty.

Kuolemaan liittyvien palvelujen suunnittelussa olisi tärkeä ottaa huomioon paitsi kuolinpesiä hoitavien henkilöiden mahdollisuus hoitaa kuolinpesiä sujuvasti sekä turhan/päällekkäisen viranomaistyön vähentäminen, myös testamentintekijöiden oikeuksien toteutuminen tarjoamalla mahdollisuus sähköiseen testamenttirekisteriin.

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Lausuntonne:

Ilman sähköistä testamenttirekisteriä testaattorin tahdon toteutuminen sekä testamentinsaajien mukaantulo osaksi kuolinpesää riippuu siitä löydetäänkö testamentti, ja jos löydetään, missä vaiheessa. Testamentin lainvoimaisuudessa voi myös pahimmillaan kestää kuukausista jopa vuosiin ja tämä luonnollisesti vaikuttaa kuolinpesän hoitoon. Huomioiko nyt suunnittelussa oleva sähköinen osakasrekisteri testamentinsaajat ja varsinkin yhdistysten ja säätiöiden roolin kuolinpesän osakkaina (tai jopa ainoina osakkaina) tarpeeksi hyvin?

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Lausuntonne:

-

2.3 Kuolinpesän ilmoittajan ja yhteyshenkilön vastuut ja velvollisuudet (8, 9 ja 15 §)

Lausuntonne:

-

2.4 Osakasrekisterin tietojen vakuuttaminen oikeaksi (11 ja 12 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Osakasluettelon oikeaksi vakuuttaminen ennen ja jälkeen perunkirjoituksen)

Lausuntonne:

-

2.5 Osakasrekisterin tietojen julkinen luotettavuus (14 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin julkinen luotettavuus vakituisesti ulkomaille muuttaneiden osalta)

Lausuntonne:

-

2.6 Tietojen päivittäminen, säilyttäminen ja poistaminen (16 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen)

Lausuntonne:

-

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17-32 §)

Lausuntonne:

-

2.8 Muut huomiot

Lausuntonne:

-

3.1 Perintöveroilmoitus ja perukirja (25, 28, 29, 29 a §)

Lausuntonne:

-

3.2 Esitiedot (26 §)

Lausuntonne:

-

3.3 Muistiinpanot (28 b §)

Lausuntonne:

-

3.4 Muita ehdotuksia

Lausuntonne:

-

4. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

5. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 1 ja 13 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

6. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

7. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Lausuntonne:

-

8. Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Lausuntonne:

-

9. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain muuttamisesta

Lausuntonne:

-

10. Pääasialliset vaikutukset

Lausuntonne vaikutusten arviointeihin:

-

11. Muut huomiot

Lausuntonne työryhmämietinnön muihin osioihin:

-

12. Yleiset huomiot työryhmämietinnöstä

Yleiset huomionne työryhmämietinnöstä:

Syöpäjärjestöt kiittää EOAVH-hanketta avoimesta valmistelusta ja aktiivisesta sidosryhmien kuulemisesta. Syöpäjärjestöt pitää erittäin tärkeänä EOAVH-ohjelman jatkamista seuraavalla hallituskaudella.

Syöpäjärjestöt haluaa kuitenkin huomauttaa, että ilman sähköisen testamenttirekisterin samanaikaista käyttöönottoa kuolinpesän sähköistä asiointia koskeva lainsäädäntö jää lähtökohtaisesti puutteelliseksi.

Hartonen Sarianne
Syöpäjärjestöt